



SEJM

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IV kadencja

Prezes Rady Ministrów

RM 10-124-03

Druk nr 1942
Warszawa, 1 września 2003 r.

Pan

Marek Borowski

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o **indywidualnych kontach emerytalnych** wraz z projektem podstawowego aktu wykonawczego.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia.....

o indywidualnych kontach emerytalnych¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje zasady gromadzenia oszczędności na indywidualnych kontach emerytalnych, zwanych dalej „IKE”, oraz dokonywania wpłat, wypłat transferowych, wypłat i zwrotu środków zgromadzonych na tych kontach.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) IKE – wyodrębniony zapis w rejestrze uczestników funduszu inwestycyjnego, wyodrębniony rachunek papierów wartościowych i rachunek pieniężny służący do jego obsługi w podmiocie prowadzącym działalność maklerską lub wyodrębniony rachunek w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym, prowadzone na zasadach określonych ustawą, a w zakresie w niej nieuregulowanym na zasadach określonych w przepisach właściwych dla tych rachunków i rejestrów;
- 2) gromadzenie oszczędności na IKE – dokonywanie wpłat, wypłat transferowych oraz przyjmowanie wypłat transferowych, a także inwestowanie środków znajdujących się na IKE;
- 3) oszczędzający – osoba fizyczna, która gromadzi środki na IKE;
- 4) wpłata – wpłata środków pieniężnych dokonywana przez oszczędzającego na IKE i przekazanie pożytków z papierów wartościowych zgromadzonych na IKE oszczędzającego;

- 5) środki – środki pieniężne, jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, jednostki ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego oraz papiery wartościowe zapisane na IKE;
- 6) fundusz inwestycyjny – fundusz inwestycyjny otwarty lub specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty w rozumieniu ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 49, poz. 448 i Nr 141, poz. 1178 oraz z 2003 r. Nr 124, poz. 1151);
- 7) podmiot prowadzący działalność maklerską – dom maklerski lub bank prowadzący działalność maklerską w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. z 2002 r. Nr 49, poz. 447 i Nr 240, poz. 2055 oraz z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 84 poz. 774 i Nr 124, poz. 1151);
- 8) zakład ubezpieczeń – zakład ubezpieczeń na życie, prowadzący działalność ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczeń określonych w dziale I grupa 3 załącznika w rozumieniu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1151);
- 9) instytucja finansowa – fundusz inwestycyjny, podmiot prowadzący działalność maklerską, zakład ubezpieczeń, prowadzące IKE;
- 10) program emerytalny – pracowniczy program emerytalny w rozumieniu ustawy z dnia r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr, poz.);
- 11) osoby uprawnione – osoby wskazane przez oszczędzającego w umowie o IKE, które otrzymają środki z IKE w przypadku jego śmierci, osoby o których mowa w art. 832 § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.²⁾) oraz spadkobiercy oszczędzającego;
- 12) wypłata – wypłata środków zgromadzonych na IKE dokonywana na rzecz:
 - a) oszczędzającego, po spełnieniu warunków określonych w art. 29 ust. 1 albo
 - b) osób uprawnionych, w przypadku śmierci oszczędzającego;

- 13) wypłata transferowa – przeniesienie środków zgromadzonych przez oszczędzającego na IKE do innej instytucji finansowej lub przeniesienie środków zgromadzonych na IKE z IKE zmarłego na IKE osoby uprawnionej lub jednocześnie odkupienie jednostek uczestnictwa w jednym funduszu inwestycyjnym i nabycie jednostek uczestnictwa w innym funduszu inwestycyjnym zarządzanym przez to samo towarzystwo za środki pieniężne uzyskane z odkupienia jednostek uczestnictwa (konwersja), pod warunkiem, że jednostki odkupywane jak i nabywane są rejestrowane na IKE oszczędzającego lub przeniesienie środków z programu emerytalnego na IKE, w przypadkach określonych w ustawie o pracowniczych programach emerytalnych;
- 14) zwrot – wycofanie środków zgromadzonych na IKE, jeżeli nie zachodzą przesłanki do wypłaty bądź wypłaty transferowej;
- 15) organ nadzoru – Komisja Papierów Wartościowych i Giełd w odniesieniu do funduszy inwestycyjnych lub podmiotów prowadzących działalność maklerską oraz Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń;
- 16) składka podstawowa – składka wnoszona przez pracodawcę do programu emerytalnego;
- 17) dane osobowe – pierwsze imię, nazwisko, data urodzenia, adres zamieszkania, numer ewidencji podatkowej NIP oraz numer ewidencyjny PESEL lub numer paszportu bądź innego dokumentu potwierdzającego tożsamość w przypadku osób nie posiadających obywatelstwa polskiego.

Art. 3. 1. Prawo do wpłat na IKE, przysługuje osobie fizycznej mającej miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, która ukończyła 16 lat.

2. Małoletni ma prawo do dokonywania wpłat na IKE tylko w roku kalendarzowym, w którym uzyskuje dochody z pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę.

Art. 4. Oszczędzający ma prawo do zwolnienia podatkowego w trybie i na zasadach określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych wówczas, gdy na podstawie pisemnej umowy o prowadzenie IKE, jednocześnie gromadzi oszczędności tylko na jednym IKE, z zastrzeżeniem art. 12 i 20.

Art. 5. Na IKE może gromadzić oszczędności wyłącznie jeden oszczędzający.

Art. 6. 1. Osoba fizyczna składa, przed zawarciem umowy o prowadzenie IKE oświadczenie, że:

- 1) nie gromadzi środków na IKE prowadzonym przez inną instytucję finansową, z zastrzeżeniem art. 20, albo
- 2) posiada IKE prowadzone przez inną instytucję finansową, podając równocześnie nazwę tej instytucji i potwierdzając, że dokona ona wypłaty transferowej.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli osoba składająca oświadczenie osiągnęła wiek 55 lat – w oświadczeniu potwierdza również, że nie dokonała w przeszłości wypłaty środków zgromadzonych na IKE.

3. Przed złożeniem oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, instytucja finansowa odbierająca takie oświadczenie jest zobowiązana pouczyć oszczędzającego, że w przypadku podania nieprawdy lub zatajenia prawdy podlega on odpowiedzialności przewidzianej w art. 56 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. Nr 83, poz. 930, z późn. zm³⁾) oraz, że w przypadku gromadzenia oszczędności na więcej niż jednym IKE, z zastrzeżeniem art. 12 i 20, opodatkowaniu, w trybie i na zasadach określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych, podlegają dochody uzyskane z tytułu gromadzenia oszczędności na wszystkich IKE.

4. W oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, oszczędzający potwierdza, że został pouczony o konsekwencjach gromadzenia oszczędności na więcej niż jednym IKE.

5. Instytucja finansowa, przyjmująca oświadczenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wydaje oszczędzającemu potwierdzenie zawarcia umowy o prowadzenie IKE, zwane dalej „potwierdzeniem zawarcia umowy”.

6. Instytucja finansowa wydaje oszczędzającemu potwierdzenie zawarcia umowy także w przypadku zamiaru dokonania transferu środków zgromadzonych w programie emerytalnym na IKE oszczędzającego.

7. Potwierdzenie zawarcia umowy powinno zawierać dane osobowe oszczędzającego oraz nazwę instytucji finansowej, z którą oszczędzający zawarł umowę i numer rachunku, na który należy dokonać wypłaty transferowej.

8. W przypadku dokonania wypłaty transferowej oszczędzający może dokonywać wpłat dopiero po wpływie środków będących przedmiotem wypłaty transferowej z dotychczasowej instytucji prowadzącej IKE, chyba że zachodzi sytuacja, o której mowa w art. 12 ust. 1, a oszczędzający podpisał umowę o prowadzenie IKE z inną instytucją finansową.

Art. 7. 1. IKE jest prowadzone na podstawie pisemnej umowy zawartej przez oszczędzającego, zwanej dalej „umową o prowadzenie IKE”:

- 1) z funduszem inwestycyjnym albo
- 2) z podmiotem prowadzącym działalność maklerską na świadczenie usług brokerskich i prowadzenie rachunku papierów wartościowych oraz rachunku pieniężnego służącego do jego obsługi, albo
- 3) z zakładem ubezpieczeń ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Oszczędzający ma prawo do zmiany instytucji finansowej prowadzącej IKE oszczędzającego, dokonując wypłaty transferowej.

3. Oszczędzający może gromadzić środki na IKE w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym gromadzonym w ramach dotychczasowej umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, zawartej przed dniem podpisania umowy o prowadzenie IKE, pod warunkiem, że środki gromadzone na IKE są odrębnie ewidencjonowane, a zakład ubezpieczeń gwarantuje możliwość dokonania wypłaty transferowej środków zgromadzonych na IKE do innej instytucji finansowej.

Art. 8. Umowa o prowadzenie IKE określa w szczególności:

- 1) oznaczenie IKE umożliwiające jego identyfikację;
- 2) sposób oznaczenia dyspozycji dotyczących środków gromadzonych na IKE;
- 3) sposób postępowania instytucji finansowej w przypadku gdy suma wpłat dokonanych przez oszczędzającego w danym roku kalendarzowym przekroczy maksymalną wysokość wpłat ustaloną zgodnie z art. 11;
- 4) zakres, częstotliwość i formę informowania oszczędzającego o środkach zgromadzonych na IKE;
- 5) koszty i opłaty obciążające oszczędzającego w związku z prowadzeniem IKE, w zakresie nieuregulowanym przepisami, o których mowa w art. 10;
- 6) okres wypowiedzenia umowy;
- 7) termin dokonania wypłaty, wypłaty transferowej oraz zwrotu;
- 8) sposób postępowania z pożytkami z papierów wartościowych zgromadzonych na IKE oszczędzającego.

Art. 9. 1. W umowie o prowadzenie IKE oszczędzający może wskazać jedną lub więcej osób, którym zostaną wypłacone środki zgromadzone na IKE w przypadku jego śmierci.

2. Dyspozycja, o której mowa w ust.1, może być w każdym czasie zmieniona.

3. Jeżeli oszczędzający wskazał kilka osób uprawnionych do otrzymania środków po jego śmierci, a nie oznaczył ich udziału w tych środkach lub suma oznaczonych udziałów nie jest równa 1, uważa się, że udziały tych osób są równe.

4. Wskazanie osoby uprawnionej do otrzymania środków po śmierci oszczędzającego staje się bezskuteczne, jeżeli osoba ta zmarła przed śmiercią oszczędzającego. W takim przypadku udział, który był przeznaczony dla zmarłego, przypada w częściach równych pozostałym osobom wskazanym, chyba że oszczędzający zadysponuje tym udziałem w inny sposób.

5. W przypadku braku osób wskazanych przez oszczędzającego, środki zgromadzone na IKE wchodzą do spadku, chyba że umowa o prowadzenie IKE została

zawarta z zakładem ubezpieczeń. W takim przypadku stosuje się odpowiednio art. 831 i 832 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

Art. 10. Zasady prowadzenia IKE, a także tryb, warunki zawarcia i rozwiązania umowy o prowadzenie IKE określa:

- 1) statut funduszu inwestycyjnego – w przypadku funduszu inwestycyjnego;
- 2) regulamin prowadzenia rachunku papierów wartościowych i rachunku pieniężnego – w przypadku podmiotu prowadzącego działalność maklerską;
- 3) ogólne warunki ubezpieczenia oraz regulaminy ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych – w przypadku zakładu ubezpieczeń.

Art. 11. 1. Wpłaty dokonywane na IKE w roku kalendarzowym nie mogą przekroczyć kwoty odpowiadającej półtorakrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok, określonego w ustawie budżetowej lub ustawie o prowizorium budżetowym.

2. Jeżeli do końca roku kalendarzowego poprzedzającego rok, w którym będą dokonywane wpłaty na IKE brak jest podstaw, o których mowa w ust. 1, do ustalenia przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej, jako podstawę do ustalenia kwoty, o której mowa w ust. 1, przyjmuje się przeciętne miesięczne wynagrodzenie z trzeciego kwartału roku poprzedniego.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” do końca roku kalendarzowego poprzedzającego rok, w którym będą dokonywane wpłaty na IKE, w drodze obwieszczenia, wysokość kwoty, o której mowa w ust. 1.

4. Po przekroczeniu kwoty, określonej w obwieszczeniu, o którym mowa w ust. 3, instytucja finansowa jest zobowiązana do przekazania nadpłaconej kwoty w sposób określony w umowie o prowadzenie IKE.

5. Przepisy ust. 1 nie mają zastosowania do przyjmowanych wypłat transferowych.

6. Wpłaty dokonywane przez małoletniego na IKE nie mogą przekroczyć dochodów uzyskanych przez niego w danym roku i nie mogą być wyższe od kwoty, o której mowa w ust. 1.

Art. 12. 1. W przypadku:

- 1) otwarcia likwidacji instytucji finansowej;
- 2) ogłoszenia upadłości albo prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub umorzenia postępowania upadłościowego instytucji finansowej, jeżeli jej majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania;
- 3) ostatecznej decyzji organu nadzoru o cofnięciu zezwolenia albo w przypadku wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności instytucji finansowej prowadzącej IKE
 - instytucja ta lub syndyk są zobowiązane, w terminie 30 dni od dnia wystąpienia zdarzenia, powiadomić o tym oszczędzającego, z zastrzeżeniem art. 25.

2. Powiadomienie, o którym mowa w ust. 1, powinno ponadto zawierać co najmniej informację o:

- 1) terminie, w którym oszczędzający jest zobowiązany do dostarczenia potwierdzenia zawarcia umowy podmiotom wymienionym w ust. 3, w celu dokonania wypłaty transferowej oraz
- 2) skutkach niedostarczenia potwierdzenia zawarcia umowy, w terminie 45 dni od dnia otrzymania powiadomienia.

3. W celu dokonania wypłaty transferowej oszczędzający, w terminie 45 dni od dnia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, jest zobowiązany do zawarcia umowy o prowadzenie IKE z inną instytucją finansową i do dostarczenia potwierdzenia zawarcia umowy odpowiednio instytucji dotychczas prowadzącej IKE oszczędzającego lub syndykowi.

4. W przypadku niedopełnienia któregokolwiek z obowiązków, o których mowa w ust. 3, przez oszczędzającego, jeżeli nie spełnia on warunków do wypłaty, o których mowa w art. 29 ust. 1 lub w art. 39, następuje zwrot środków

przyznanych w postępowaniu likwidacyjnym lub upadłościowym na podstawie przepisów właściwych dla danych instytucji finansowych prowadzących IKE.

5. W przypadku spełnienia przez oszczędzającego warunków, o których mowa w ust. 3, odpowiednio instytucja finansowa, syndyk lub Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, o którym mowa w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152), w przypadku zaspakajania roszczeń z umów, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3, są zobowiązane do dokonania wypłaty transferowej środków przyznanych oszczędzającemu w postępowaniu likwidacyjnym lub upadłościowym na IKE wskazane w potwierdzeniu zawarcia umowy.

6. Po dostarczeniu potwierdzenia zawarcia umowy, o którym mowa w ust. 3, odpowiednio instytucja dotychczas prowadząca IKE oszczędzającego lub syndyk przesyła, w ciągu 14 dni liczonych od dnia dostarczenia potwierdzenia, do instytucji finansowej, z którą oszczędzający zawarł umowę o prowadzenie IKE, informacje, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 1–4 i 6.

Art. 13. 1. Środki zgromadzone na IKE mogą być obciążone zastawem. Zaspokojenie wierzytelności zabezpieczonej zastawem z IKE jest traktowane jako zwrot.

2. Zaspokojenie wierzytelności zabezpieczonej zastawem powoduje, że środki pozostałe na IKE są zwracane oszczędzającemu.

Art. 14. Nadzór nad prowadzeniem IKE przez instytucje finansowe sprawują określone w przepisach właściwych dla tych instytucji organy nadzoru.

Art. 15. Wyłącznie instytucje finansowe prowadzące IKE zgodnie z ustawą są uprawnione do określenia prowadzonej przez siebie działalności albo do używania w reklamie określenia „indywidualne konto emerytalne” oraz skrótu „IKE”.

Rozdział 2

Oznakowanie IKE i kontrola systemu

Art. 16. Środki gromadzone przez oszczędzającego na IKE są rejestrowane na wyodrębnionym:

- 1) zapisie w rejestrze uczestników funduszu inwestycyjnego;
- 2) rachunku papierów wartościowych i rachunku pieniężnym służącym do jego obsługi w podmiocie prowadzącym działalność maklerską;
- 3) rachunku w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym.

Art. 17. Wszystkie dyspozycje oszczędzającego dotyczące środków zgromadzonych na IKE należy oznakować w sposób umożliwiający ich identyfikację.

Art. 18. 1. Instytucja finansowa rejestruje wszystkie operacje na IKE, które zostały dokonane w okresie, w którym instytucja ta prowadziła IKE.

2. W razie złożenia przez oszczędzającego dyspozycji wypłaty transferowej do innej instytucji finansowej, dotychczasowa instytucja finansowa przekazuje tej instytucji finansowej, wraz z dokonaniem wypłaty transferowej, następujące informacje:

- 1) dane osobowe oszczędzającego;
- 2) datę pierwszej wpłaty albo datę przyjęcia pierwszej wypłaty transferowej, w zależności od tego, które ze zdarzeń nastąpiło wcześniej;
- 3) o sumie wpłat w każdym roku kalendarzowym oraz nazwę instytucji przyjmującej wpłatę;
- 4) o wysokości i datach wypłat transferowych przyjętych na IKE oszczędzającego oraz o nazwach instytucji finansowych dokonujących tych wypłat;
- 5) o wysokości i datach dokonywanych wypłat transferowych, a w przypadku transferu papierów wartościowych i środków pieniężnych, zgromadzonych w podmiocie prowadzącym działalność maklerską, również o rodzaju i ilości tych papierów oraz o nazwie instytucji, do której dokonywana jest wypłata transferowa;

- 6) o sumie wpłaconych składek podstawowych, w przypadku gdy na IKE oszczędzającego przeniesiono środki zgromadzone w programie emerytalnym.

3. Informacje, o których mowa w ust. 2, obejmują także dane przekazane przez wszystkie poprzednie instytucje finansowe prowadzące IKE oszczędzającego.

4. Instytucja finansowa dokonując wypłaty transferowej środków zgromadzonych na IKE zmarłego do instytucji finansowej prowadzącej IKE osób uprawnionych przekazuje informację określoną w ust. 2 pkt 5 wraz z podaniem tytułu transferu.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, o której mowa w ust. 2, a także termin oraz tryb jej przekazywania, uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowości przesyłanych danych o IKE oszczędzających pomiędzy instytucjami finansowymi.

Art. 19. 1. Instytucje finansowe są obowiązane do sporządzania i przekazywania urzędom skarbowym informacji o założonych i zlikwidowanych IKE. Informacje powinny zawierać w szczególności dane identyfikujące instytucję finansową, dane identyfikujące IKE oraz oszczędzającego, a także datę założenia lub likwidacji IKE.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, kierując się potrzebą zapewnienia właściwej identyfikacji podatników korzystających ze zwolnień podatkowych w zakresie oszczędzania na IKE, określi, w drodze rozporządzenia, miejsce, sposób i terminy przekazywania informacji, szczegółowy zakres danych identyfikacyjnych, o których mowa w ust. 1, oraz innych danych niezbędnych do ustalenia prawa posiadania przez oszczędzającego większej ilości IKE.

Rozdział 3

IKE w funduszach inwestycyjnych

Art. 20. W przypadku określonym w art. 7 ust. 1 pkt 1, oszczędzający może zawierać umowy o prowadzenie IKE z różnymi funduszami inwestycyjnymi zarządzanymi przez to samo towarzystwo funduszy inwestycyjnych, z zastrzeżeniem, że łączna suma wpłat do funduszy, w roku kalendarzowym, nie przekroczy kwot, o których mowa w art. 11.

Art. 21. Oszczędzający może dokonać konwersji jednostek uczestnictwa funduszu na jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych prowadzących IKE, zarządzanych przez to samo towarzystwo.

Art. 22. 1. W przypadku połączenia funduszy inwestycyjnych, fundusz przejmujący fundusz inwestycyjny, w którym oszczędzający gromadził środki na IKE, powiadamia oszczędzającego, w formie określonej w umowie o prowadzenie IKE, w terminie 14 dni od dnia dokonania połączenia o zajściu tego zdarzenia oraz o liczbie jednostek uczestnictwa przydzielonych oszczędzającemu i o ich wartości.

2. Powiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera informacje określone w art. 12 ust. 2, wyłącznie w przypadku gdy fundusz inwestycyjny przejmujący IKE oszczędzającego nie prowadzi IKE.

Art. 23. W przypadku gdy przejęcie zarządzania funduszem inwestycyjnym przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych powoduje, że oszczędzający będzie posiadał jednostki uczestnictwa zapisane na IKE w funduszach inwestycyjnych zarządzanych przez różne towarzystwa funduszy inwestycyjnych, stosuje się odpowiednio art. 12.

Rozdział 4

IKE w instytucjach prowadzących działalność maklerską

Art. 24. 1. Umowy, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2, przewidują lokowanie środków w dopuszczone do publicznego obrotu papiery wartościowe, z wyłączeniem papierów wartościowych, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Umowy, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2, mogą dopuszczać możliwość składania zleceń mających za przedmiot papiery wartościowe, których cena zależy od ceny papierów wartościowych zapisanych na IKE oszczędzającego wyłącznie w celu ograniczenia ryzyka inwestycyjnego i pod warunkiem, że są one przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, umowa powinna także określać sposób postępowania podmiotu prowadzącego działalność maklerską w sytuacji, gdy składane zlecenie jest niezgodne z celem wskazanym w ust. 2.

Art. 25. 1. W przypadku wydania przez organ nadzoru decyzji nakazującej przeniesienie papierów wartościowych i środków pieniężnych oraz dokumentów związanych z prowadzeniem rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych do innego podmiotu prowadzącego działalność maklerską, w sytuacji wygaśnięcia lub cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej, podmiot prowadzący działalność maklerską, do którego przenoszone są papiery wartościowe i środki pieniężne, jest zobowiązany zachować identyfikację środków zgromadzonych na IKE.

2. Podmiot prowadzący działalność maklerską wraz z dokonaniem przeniesienia papierów wartościowych i środków pieniężnych zgromadzonych na IKE oszczędzającego, w sytuacji, o której mowa w ust. 1, przekazuje podmiotowi prowadzącemu działalność maklerską wskazanemu przez organ nadzoru informacje, o których mowa w art. 18 ust. 2.

3. Podmiot prowadzący działalność maklerską, do którego zostały przeniesione papiery wartościowe i środki pieniężne, jest zobowiązany, w terminie 14

dni od dnia ich przeniesienia, wezwać oszczędzającego do zawarcia umowy o prowadzenie IKE lub dokonania wypłaty transferowej.

4. Oszczędzający, w przypadku, o którym mowa w ust. 1, jest zobowiązany w terminie 45 dni od daty otrzymania wezwania zawrzeć umowę o prowadzenie IKE z podmiotem, do którego zostały przeniesione papiery wartościowe i środki pieniężne oszczędzającego albo dokonać wypłaty transferowej do innej instytucji finansowej.

5. W przypadku gdy podmiot prowadzący działalność maklerską, do którego zostały przeniesione papiery wartościowe i środki pieniężne oraz dokumenty związane z prowadzeniem rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych nie prowadzi IKE, przeniesienie tych środków do innej instytucji finansowej traktuje się jak dokonanie wypłaty transferowej.

6. W przypadku niedotrzymania przez oszczędzającego terminu, o którym mowa w ust. 4, środki zgromadzone na IKE podlegają zwrotowi.

Rozdział 5

IKE w zakładzie ubezpieczeń

Art. 26. 1. Koszty ochrony ubezpieczeniowej i koszty administracyjne pobierane przez zakład ubezpieczeń z wpłat na IKE nie mogą przekraczać 10% tej wpłaty.

2. Z aktywów ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego zakład ubezpieczeń pobiera wyłącznie koszty związane z realizacją nabywania lub zbywania aktywów funduszu, stanowiące równowartość opłat ponoszonych na rzecz osób trzecich, z których pośrednictwa zakład ubezpieczeń jest obowiązany korzystać na mocy odrębnych przepisów i opłatę z tytułu zarządzania ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Zakład ubezpieczeń może pobrać opłatę, o której mowa w art. 35 ust. 1, ze środków zgromadzonych na IKE oszczędzającego wyłącznie w przypadku gdy oszczędzający zaprzestanie wnoszenia wpłat przed upływem 12 miesięcy od dnia

zawarcia umowy o prowadzenie IKE, a zakład ubezpieczeń, po bezskutecznym wezwaniu oszczędzającego do uzupełnienia wpłat, w terminie dodatkowym określonym w ogólnych warunkach ubezpieczenia lub w umowie z zakładem ubezpieczeń rozwiąże umowę i dokona zwrotu środków.

Art. 27. W przypadku dokonania wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń środki transferowane zasilają w całości rachunek oszczędzającego w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym.

Art. 28. W przypadku gdy środki oszczędzającego na IKE są gromadzone w więcej niż jednym ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym zakład ubezpieczeń ma obowiązek wyodrębniania informacji o łącznej wartości wszystkich jednostek uczestnictwa posiadanych w zakładzie ubezpieczeń, nabytych z tytułu wpłat na IKE.

Rozdział 6

Wypłata, wypłata transferowa i zwrot środków zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym

Art. 29. 1. Wypłata środków zgromadzonych na IKE następuje wyłącznie:

- 1) na wniosek oszczędzającego po osiągnięciu przez niego wieku 60 lat lub nabyciu uprawnień emerytalnych i ukończeniu 55 roku życia oraz spełnieniu warunku:
 - a) dokonywania wpłat na IKE co najmniej w 5 dowolnych latach kalendarzowych albo
 - b) gdy ponad połowa wartości wpłat została dokonana nie później niż na 5 lat przed dniem złożenia przez oszczędzającego wniosku o dokonanie wypłaty;
- 2) w przypadku śmierci oszczędzającego – na wniosek osoby uprawnionej.

2. Z wyłączeniem przypadków, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 i 2, wypłata powinna być dokonana w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia:

- 1) zgłoszenia przez oszczędzającego wniosku o dokonanie wypłaty;
 - 2) złożenia przez osobę, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wniosku o dokonanie wypłaty oraz przedłożenia:
 - a) aktu zgonu oszczędzającego i dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby uprawnionej albo
 - b) prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku oraz zgodnego oświadczenia wszystkich spadkobierców o sposobie podziału środków zgromadzonych przez oszczędzającego bądź prawomocnego postanowienia sądu o dziale spadku oraz dokumentów stwierdzających tożsamość spadkobierców
- chyba, że osoby uprawnione zażądają wypłaty w terminie późniejszym.

3. W przypadku gdy fundusz inwestycyjny zawiesił odkupywanie jednostek uczestnictwa, a zostały spełnione warunki, o których mowa w ust. 2, wypłata następuje w terminie 14 dni od dnia wznowienia odkupywania jednostek uczestnictwa.

4. Oszczędzający, który dokonał wypłaty, nie może ponownie założyć IKE.

Art. 30. 1. Wypłata transferowa jest dokonywana:

- 1) z instytucji finansowej prowadzącej IKE do innej instytucji finansowej, z którą oszczędzający zawarł umowę o prowadzenie IKE albo
- 2) z programu emerytalnego, w przypadkach, o których mowa w przepisach o pracowniczych programach emerytalnych, do instytucji finansowej, z którą oszczędzający zawarł umowę o prowadzenie IKE, albo
- 3) z IKE zmarłego oszczędzającego na IKE osób uprawnionych.

2. Wypłata transferowa jest dokonywana na podstawie dyspozycji oszczędzającego lub osób uprawnionych, po uprzednim zawarciu umowy o prowadzenie IKE z inną instytucją finansową i okazaniu instytucji dokonującej wypłaty transferowej potwierdzenia zawarcia umowy.

3. Z wyłączeniem przypadków, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 i 2, wypłata transferowa powinna być dokonana w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia:

- 1) złożenia dyspozycji wypłaty transferowej przez oszczędzającego albo
- 2) przedstawienia przez osoby uprawnione dokumentów wymienionych w art. 29 ust. 2 pkt 2 oraz złożenia dyspozycji wypłaty transferowej
 - pod warunkiem, że nie zachodzą przesłanki do zawieszenia odkupywania jednostek uczestnictwa określonych w przepisach dotyczących funduszy inwestycyjnych.

4. Z chwilą przekazania środków, zgodnie z ust. 2, umowa o prowadzenie IKE zawarta z instytucją finansową, dokonującą wypłaty transferowej ulega rozwiązaniu.

Art. 31. 1. Przedmiotem wypłaty i wypłaty transferowej może być wyłącznie całość środków zgromadzonych na IKE, z wyłączeniem przypadku, gdy oszczędzający dokonuje wypłaty transferowej pomiędzy funduszami inwestycyjnymi zarządzanymi przez to samo towarzystwo oraz przypadków, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 i 2.

2. Każda z osób uprawnionych do środków zgromadzonych na IKE zmarłego, może dokonać wypłaty transferowej na swoje IKE, wyłącznie całości przysługujących jej środków.

Art. 32. 1. Zwrot środków zgromadzonych na IKE następuje w razie wypowiedzenia umowy o prowadzenie IKE, przez którąkolwiek ze stron, jeżeli nie zachodzą przesłanki do wypłaty lub wypłaty transferowej.

2. Na równi ze zwrotem, w tym także do celów podatkowych, traktuje się pozostawienie środków zgromadzonych na IKE na rachunku oszczędzającego, jeżeli umowa o prowadzenie IKE wygasła, a nie zachodzą przesłanki do wypłaty lub wypłaty transferowej.

3. W przypadku gdy na IKE oszczędzającego, przyjęto wypłatę transferową z programu emerytalnego, instytucja finansowa przed dokonaniem zwrotu, w ciągu 7 dni, licząc od dnia złożenia przez oszczędzającego wypowiedzenia, przekazuje 30% sumy składek podstawowych wpłaconych do programu emerytalnego na konto ubezpieczonego, prowadzone przez Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.⁴⁾), z zaliczeniem tej kwoty na ubezpieczenie emerytalne.

4. Instytucja finansowa, w przypadku wypowiedzenia umowy o prowadzenie IKE przez którąkolwiek ze stron, jest zobowiązana pouczyć oszczędzającego, że zwrotowi podlegają środki zgromadzone na IKE, pomniejszone o należny podatek, a w przypadku, o którym mowa w ust. 3, również o kwotę stanowiącą 30% sumy składek podstawowych wpłaconych do programu emerytalnego. Ponadto instytucja finansowa dokonując wypowiedzenia umowy informuje oszczędzającego o możliwości dokonania wypłaty transferowej.

5. W przypadku wypowiedzenia umowy o prowadzenie IKE przez oszczędzającego, jest on zobowiązany do złożenia oświadczenia o zapoznaniu się z konsekwencjami zwrotu, o których mowa w ust. 4.

6. Przedmiotem zwrotu może być wyłącznie całość środków zgromadzonych na IKE, a w przypadku gdy oszczędzający gromadzi środki na podstawie umów zawartych z różnymi funduszami inwestycyjnymi, zarządzanymi przez to samo towarzystwo, przedmiotem zwrotu jest całość środków zgromadzonych w tych funduszach.

7. Zwrot środków zgromadzonych na IKE powinien nastąpić przed upływem terminu wypowiedzenia umowy.

Art. 33. 1. Wypłata, wypłata transferowa oraz zwrot środków zgromadzonych na IKE jest dokonywana w formie pieniężnej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do zgromadzonych na IKE papierów wartościowych:

- 1) w przypadku wypłaty transferowej z jednego podmiotu prowadzącego działalność maklerską do innego podmiotu prowadzącego taką działalność;
- 2) obciążonych zastawem, w przypadku ich przeniesienia na wierzyciela uprawnionego do zaspokojenia w drodze przeniesienia własności rzeczy będących przedmiotem zastawu;
- 3) które przestały być przedmiotem notowań na rynku regulowanym lub notowania ich są zawieszane od co najmniej 30 dni.

Art. 34. 1. Umowa zawarta z instytucją finansową może ustanawiać termin nie dłuższy niż 12 miesięcy, licząc od dnia zawarcia umowy, w którym dokonanie wypłaty, wypłaty transferowej lub zwrotu wiąże się z koniecznością poniesienia przez oszczędzającego dodatkowej opłaty, której wysokość instytucja finansowa określi w umowie.

2. W przypadku gdy oszczędzający dokonuje wypłaty, wypłaty transferowej lub zwrotu przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1, instytucja finansowa ma prawo do potrącenia dodatkowej opłaty z wypłacanych, transferowanych lub zwracanych środków zgromadzonych na IKE.

3. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 1, podmiot prowadzący działalność maklerską dokonując wypłaty transferowej środków zgromadzonych na IKE może pobrać opłatę z tytułu przeniesienia papierów wartościowych i środków pieniężnych, jednak nie wyższą niż opłata pobierana od tego podmiotu przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych Spółka Akcyjna, określona w regulaminie, o którym mowa w art. 127 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

4. Przepisów ust. 1 nie stosuje się w przypadku konwersji.

Rozdział 7

Przepis karny

Art. 35. 1. Kto, nie będąc do tego uprawnionym, używa do określenia prowadzonej działalności lub reklamy wyrażenia „indywidualne konto emerytalne” lub skrótu „IKE”,

podlega grzywnie do 1 000 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu lub interesie innej osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 36. W ustawie z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 1997 r. Nr 16, poz. 89, z późn. zm.⁵⁾) w art. 3 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) nabycie w drodze spadku środków zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym.”.

Art. 37. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 21 w ust. 1 dodaje się pkt 97 w brzmieniu:

„97) dochody z tytułu oszczędzania na indywidualnym koncie emerytalnym, w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych, uzyskane w związku z:

- a) gromadzeniem i wypłatą środków przez oszczędzającego,
- b) wypłatą środków, dokonaną na rzecz osób uprawnionych do tych środków po śmierci oszczędzającego,

c) wypłatą transferową

– z tym, że zwolnienie nie ma zastosowania w przypadku gdy oszczędzający gromadził oszczędności na więcej niż jednym indywidualnym koncie emerytalnym, chyba że przepisy te przewidują taką możliwość.”;

2) w art. 30:

a) w ust. 1 dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) z tytułu gromadzenia oszczędności na więcej niż jednym indywidualnym koncie emerytalnym, w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych – w wysokości 75% uzyskanego dochodu na każdym indywidualnym koncie emerytalnym.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Dochodem, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, jest różnica między kwotą stanowiącą wartość środków zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym a sumą wpłat na indywidualne konto emerytalne. Dochodu tego nie pomniejsza się o straty z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych poniesionych w roku podatkowym oraz w latach poprzednich.”;

3) w art. 30a:

a) w ust. 1 dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

”10) od dochodu oszczędzającego na indywidualnym koncie emerytalnym z tytułu zwrotu, w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych, środków zgromadzonych na tym koncie.”,

b) dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Do dochodu, o który mowa w ust. 1 pkt 10, stosuje się art. 30 ust. 3.”.

Art. 38. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 182 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepisy § 1 stosuje się odpowiednio do zakładów ubezpieczeń, funduszy inwestycyjnych i banków prowadzących działalność maklerską, w zakresie prowadzonych indywidualnych kont emerytalnych, a także do domów maklerskich.”;

2) w art. 275 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Przepis § 2 stosuje się również do zakładów ubezpieczeń i funduszy inwestycyjnych, w zakresie prowadzonych indywidualnych kont emerytalnych, oraz do domów maklerskich, banków prowadzących działalność maklerską i towarzystw funduszy inwestycyjnych.”.

Rozdział 9

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 39. Wypłata środków zgromadzonych na IKE:

- 1) oszczędzającym urodzonym do dnia 31 grudnia 1945 r. następuje na wniosek oszczędzającego po spełnieniu warunku:
 - a) dokonywania wpłat na IKE co najmniej w 3 dowolnych latach kalendarzowych albo
 - b) gdy ponad połowa wartości wpłat została dokonana nie później niż na 3 lata przed dniem złożenia przez oszczędzającego wniosku o dokonanie wypłaty;
- 2) oszczędzającym urodzonym w okresie między 1 stycznia 1946 r. a 31 grudnia 1948 r. następuje na wniosek oszczędzającego po osiągnięciu przez niego wieku 60 lat bądź nabyciu wcześniejszych uprawnień emerytalnych i ukończeniu 55 roku życia oraz spełnieniu warunku:

- a) dokonywania wpłat na IKE co najmniej w 4 dowolnych latach kalendarzowych albo
- b) gdy ponad połowa wartości wpłat została dokonana nie później niż na 4 lata przed dniem złożenia przez oszczędzającego wniosku o dokonanie wypłaty.

Art. 40. Obwieszczenie, o którym mowa w art. 11 ust. 3, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wyda po raz pierwszy, nie później niż do dnia 15 marca 2004 r.

Art. 41. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2004 r., z wyjątkiem art. 11 ust. 3 i art. 40, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Wprowadzenie w 1999 r. reformy systemu emerytalnego miało zapewnić państwu zdolność do realizacji zobowiązań z systemu emerytalnego, jak również motywować pracujących do dłuższej aktywności zawodowej. Choć nie wypłacane są jeszcze świadczenia ze zreformowanego systemu ubezpieczeń społecznych, dochody emerytalne uzyskane z nowego systemu mogą okazać się niesatysfakcjonujące dla wielu ubezpieczonych, podobnie jak ma to miejsce obecnie.

Jak wskazują przeprowadzone w zeszłym roku badania przez Centrum Badania Opinii Publicznej, 97 proc. obecnych emerytów deklaruje, że podstawowym źródłem ich utrzymania są świadczenia emerytalne. W marcu 2003 r. przeciętna emerytura wyniosła 1048 zł. Jednakże ok. 60 proc. emerytów otrzymało świadczenia poniżej 1000 zł, a ponad 6 proc. świadczenia minimalne tzn. 552,36 zł. Emerytury pobierane z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego są jeszcze niższe.

Po przejściu na emeryturę zawsze następuje realny spadek dochodów w stosunku do dochodów otrzymywanych w trakcie aktywności zawodowej. Jest to zjawisko powszechne, typowe dla większości krajów świata. Świadomość występowania takiej sytuacji powinna zachęcać obecnie pracujących do ograniczania bieżącej konsumpcji i do dodatkowego oszczędzania na starość. Często jednak sama świadomość nie wystarcza do tego, aby osoby aktywne zawodowo odkładały dodatkowe środki w celu zwiększenia swoich dochodów emerytalnych. Dlatego też w wielu krajach wprowadza się zachęty podatkowe, które mają mobilizować osoby pracujące do dodatkowego oszczędzania, po to, aby spadek ich dochodów po przejściu na emeryturę był jak najmniejszy. Tego typu zachęty podatkowe istnieją m.in. w Stanach Zjednoczonych, w krajach Unii Europejskiej, a także w Szwajcarii, Islandii, Czechach, Australii i w wielu innych państwach.

Istniejąca obecnie w tzw. III filarze grupowa forma oszczędzania w postaci pracowniczych programów emerytalnych daje co prawda szansę oszczędzania na dodatkową emeryturę, ale tylko osobom zatrudnionym w zakładach pracy, w których został utworzony taki program. Ze względu na trudną sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw i skomplikowany system rejestracji dotychczas powstało niewiele ponad 200 programów, którymi objętych jest ok. 80 000 pracowników. W tej sytuacji niezbędne staje się wprowadzenie nowego rozwiązania, które zachęci obecnie pracujących do dodatkowego, indywidualnego gromadzenia oszczędności, które pozwolą zachować osobom przechodzącym na emeryturę satysfakcjonujący dla nich poziom życia.

Ustawa o indywidualnych kontach emerytalnych stwarza realne szanse na zwiększenie oszczędności emerytalnych Polaków. Ustawa zakłada, że osoby gromadzące oszczędności na indywidualnych kontach emerytalnych będą zwolnione z podatku od dochodów kapitałowych. Taką możliwość będą miały jednak wyłącznie osoby, które wypłacą zgromadzone oszczędności dopiero po 60 roku życia bądź nabeżdą uprawnienia emerytalne i ukończą 55 lat oraz jednocześnie będą oszczędzać na indywidualnym koncie emerytalnym co najmniej przez pięć dowolnych lat lub gdy ponad połowa wartości wpłat na IKE zostanie dokonana nie później niż na pięć lat przed dniem złożenia wniosku o wypłatę. Wpłaty na IKE będą mogły dokonywać osoby zamieszkałe na terytorium Rzeczypospolitej Polski, które ukończyły 16 lat. Dla małoletnich oszczędzających na IKE zostało wprowadzone ograniczenie źródła dokonywania wpłat (tylko w przypadku osiągania dochodów z pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę), aby zapobiec sytuacji, w której rodzice zakładając małoletnim IKE, tym samym zwiększają pulę oszczędności, zwolnioną od podatku od dochodów kapitałowych.

Z podatku od dochodów kapitałowych będą zwolnione oszczędności gromadzone na indywidualnych kontach emerytalnych:

- a) w otwartych i specjalistycznych otwartych funduszach inwestycyjnych,
- b) w zakładach ubezpieczeń na podstawie umowy na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- c) w podmiotach prowadzących działalność maklerską na podstawie umowy o świadczenie usług brokerskich i prowadzenia rachunku papierów wartościowych oraz rachunku pieniężnego służącego do jego obsługi.

Oszczędzający będą mogli gromadzić oszczędności emerytalne wyłącznie na jednym IKE, jednakże otrzymają pełne prawo do zmiany sposobu gromadzenia oszczędności emerytalnych i do zmiany instytucji finansowej prowadzącej IKE. Będzie można również dokonywać transferu środków zgromadzonych w pracowniczym programie emerytalnym na IKE, w przypadku zmiany przez oszczędzającego pracodawcy, jak również w przypadku likwidacji programu lub zakładu pracy.

Oszczędzający gromadzący swoje oszczędności emerytalne na IKE w funduszach inwestycyjnych i zakładach ubezpieczeń będą mieli swobodne prawo do inwestowania w różne typy funduszy oferowanych przez te instytucje finansowe. Konwersja jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych będzie zwolniona z podatku od dochodów kapitałowych jeżeli będzie dokonywana w ramach IKE.

Na instytucje finansowe zarządzające środkami zgromadzonymi na IKE nie zostają nałożone ograniczenia inwestycyjne, tak jak ma to miejsce np. w przypadku otwartych funduszy emerytalnych czy pracowniczych programów emerytalnych. Osoby gromadzące oszczędności emerytalne w podmiotach prowadzących działalność maklerską będą mogły inwestować wyłącznie w papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu, a lokaty w prawa pochodne będą mogły mieć na celu wyłącznie ograniczenie ryzyka inwestycyjnego. Oznacza to, że sami oszczędzający, dokonując wyboru sposobu gromadzenia oszczędności, decydować będą o ryzyku inwestycyjnym i potencjalnych zyskach.

Roczna wpłata na IKE nie będzie mogła przekroczyć 150% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej ogłaszanego na dany rok. Jeżeli osoba uzyskująca przeciętne wynagrodzenie wpłaci na IKE maksymalną dopuszczalną kwotę to będzie to oznaczało że, kwota wpłacona na IKE (w ramach III filara) jest wyższa niż kwota składki skierowanej w tym okresie do otwartego funduszu emerytalnego. To zaś oznacza, że środki będące w dyspozycji tej osoby po osiągnięciu wieku emerytalnego mogą zostać powiększone o kilkadziesiąt procent w stosunku do wysokości emerytury wypłaconej z powszechnego, obowiązkowego systemu ubezpieczeń społecznych.

Wpłaty na IKE przekraczające 150% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia będą musiały zostać zwrócone oszczędzającemu bądź zapisane na normalnym koncie, nieobjętym zwolnieniem podatkowym. Wszystkie IKE, jak również operacje dokonywane na tych kontach będą specjalnie oznakowane przez instytucje je prowadzące. Odrębne oznakowanie IKE ma przede wszystkim zablokować możliwość

zakładania kilku IKE przez tę samą osobę, jak również uniemożliwić dokonywania wpłat na IKE powyżej limitu określonego w ustawie.

Oznakowanie kont umożliwi urzędowi skarbowemu łatwą kontrolę prawidłowości stosowania przepisów ustawy przez instytucje prowadzące IKE i oszczędzających. Instytucje finansowe będą miały również obowiązek informowania urzędów skarbowych o założonych i zlikwidowanych IKE. Przesyłanie informacji o zakładanych i likwidowanych IKE zapobiegnie nadużyciom podatkowym na gruncie wprowadzanych zwolnień podatkowych. Informacje będą przesyłane do urzędów skarbowych w formie elektronicznej, dzięki czemu system ten będzie również mało kłopotliwy dla samych instytucji finansowych. Informacje przesyłane do urzędów skarbowych będą zawierać wyłącznie informacje umożliwiające wykrycie przypadków posiadania więcej niż jednego IKE przez oszczędzającego w zakresie wykraczającym poza dopuszczony ustawą.

Osoby, które będą gromadzić oszczędności na więcej niż jednym IKE zapłacą wyższy, bo 75% ryczałtowy podatek od dochodów kapitałowych. Co prawda, powyższe rozwiązanie nakłada na instytucje finansowe obowiązek przesyłania szczegółowych informacji o IKE do urzędów skarbowych w wersji papierowej, jednakże obecnie należy to rozwiązanie uznać za optymalne. W przyszłości, gdy między płatnikami a urzędami skarbowymi będzie istniała możliwość wymiany danych drogą elektroniczną, rozwiązania przyjęte w ustawie zostaną zmienione. Do momentu wdrożenia elektronicznego systemu przesyłania informacji do urzędów skarbowych, przyjęcie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy jest jedyną gwarancją szczelności podatkowej i możliwości rozpoczęcia funkcjonowania IKE.

Po osiągnięciu 60 roku życia lub nabyciu uprawnień emerytalnych i ukończeniu 55 lat oraz spełnieniu pozostałych warunków dotyczących wymaganego okresu gromadzenia oszczędności, oszczędzający będą mogli swobodnie decydować o przeznaczeniu zgromadzonych oszczędności. Wprowadzenie minimalnego okresu dokonywania wpłat na IKE ma zmobilizować oszczędzających do długookresowego gromadzenia oszczędności. Tylko bowiem długookresowe gromadzenie oszczędności gwarantuje oszczędzającym odłożenie środków pozwalających im na realne uzupełnienie ich dochodów emerytalnych. Niewprowadzenie minimalnego okresu dokonywania wpłat na IKE, stałoby się również polem do manipulacji ze strony osób,

których celem nie będzie gromadzenie oszczędności na starość, a zwykła ucieczka od podatku od dochodów kapitałowych.

Rozumiejac jednak, że dla osób zbliżających się do wieku emerytalnego, wymogi dotyczące okresów dokonywania wpłat na IKE mogą być zbyt rygorystyczne, wprowadzono dla tych osób, tzn. urodzonych do 1948 r. łagodniejsze warunki dokonania wypłaty środków zgromadzonych na IKE. Osoby urodzone do końca grudnia 1945 r. będą mogły dokonać wypłaty, jeżeli będą gromadzić oszczędności na IKE w co najmniej trzech dowolnych latach lub gdy ponad połowa wartości wpłat na IKE zostanie dokonana nie później niż trzy lata przed dniem złożenia wniosku o wypłatę. W przypadku osób urodzonych między 1 stycznia 1946 r. a 31 grudnia 1948 r. minimalny okres gromadzenia oszczędności wynosić będzie 4 lata. Oszczędzający będą mogli wcześniej wycofać w całości zgromadzone oszczędności, jednakże będzie to wiązało się z zaplaceniem podatku od dochodów kapitałowych. Osoby, które wcześniej przetransferowały na IKE środki z pracowniczego programu emerytalnego będą musiały również odprowadzić na swoje konto ubezpieczeniowe w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych 30% składek wpłaconych przez pracodawcę do programu.

Nie będzie można natomiast wycofać części zgromadzonych oszczędności na IKE. Przyjęcie takiego rozwiązania zachęcałoby bowiem oszczędzających do finansowania bieżącej konsumpcji ze środków, które mają zbilansować realny spadek ich dochodów w momencie przejścia na emeryturę.

Ustawa nie reguluje wprost kwestii związanych z opodatkowaniem dochodów kapitałowych oszczędności zgromadzonych na IKE, gdyż te zagadnienia są objęte ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych. W ustawie znajdują się jednakże przepisy zwalniające od podatku od dochodów kapitałowych dla oszczędzających gromadzących oszczędności na IKE zgodnie z projektem ustawy przyjętym przez Radę Ministrów i przekazanym do Sejmu RP w dniu 8 sierpnia 2003 r.

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje zasad gromadzenia indywidualnych oszczędności emerytalnych.

Konsultacje społeczne

W ramach konsultacji społecznych projekt ustawy był konsultowany z licznymi partnerami społecznymi (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Business Centre Club, NSZZ „Solidarność”, Forum Związków Zawodowych, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych, Polska Izba Ubezpieczeń, Stowarzyszenie Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych).

W tej sprawie dnia 2, 15, 23 i 28 lipca br. odbyły się posiedzenia Zespołu Problemowego Komisji Trójstronnej ds. Ubezpieczeń Społecznych. Po przedstawieniu uwag partnerów społecznych w projekcie ustawy zrezygnowano z konieczności

uzyskiwania przez zakłady ubezpieczeń zgody organu nadzoru na prowadzenie działalności w zakresie IKE i w konsekwencji również, z zapisów o możliwości cofnięcia takiej zgody, jak również konieczności rejestrowania ogólnych warunków umów IKE. Na wniosek OPZZ został również skrócony termin dokonania wypłaty środków zgromadzonych na IKE z 30 dni do 14 dni. Dopuszczono także możliwości dokonania wypłaty środków zgromadzonych na IKE przed ukończeniem 60 roku życia osobom, które nabyły uprawnienia emerytalne. Postulat ten został wniesiony przez OPZZ oraz FZZ. Projekt zyskał poparcie sześciu organizacji wchodzących w skład Komisji Trójstronnej a mianowicie: Forum Związków Zawodowych, NSZZ "Solidarność", Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Konfederacji Pracodawców Polskich, Związku Rzemiosła Polskiego i Business Centre Club. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych do dnia przekazania projektu pod obrady Rady Ministrów nie zaakceptowała postanowień projektu. Głównym przedmiotem kontrowersji są zapisy dotyczące konstrukcji produktu ubezpieczeniowego oraz formy zachęt podatkowych. Ponadto Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych złożyła również wniosek o umożliwienie transferu środków zgromadzonych w ramach dotychczasowych planów systematycznego oszczędzania na IKE. Nie można jednak przyjąć takiego rozwiązania, gdyż spowodowałoby to znaczny uszczerbek w dochodach budżetowych państwa. Same aktywa ubezpieczeń na życie wynoszą ok. 33 mld zł. W 2001 r. przychody ze składek z ubezpieczeń na życie stanowiły 1,28% PKB, a roczny przypis składki na ubezpieczenia na życie z funduszem inwestycyjnym od trzech lat wynosi ok. 3 mld zł. Ponadto aktywa otwartych funduszach inwestycyjnych wynoszą ok. 30 mld zł, w tym ok. 580 mln zł według szacunków Stowarzyszenia Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych stanowią aktywa planów systematycznego oszczędzania w funduszach inwestycyjnych.

Ocena Skutków Regulacji (OSR):

- wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego

Z badań Centrum Badania Opinii Publicznej wynika, że niemal połowa (45%) osób aktywnych zawodowo (z wyłączeniem rolników indywidualnych) wyraża gotowość udziału w III filarze ubezpieczenia emerytalnego. MGPIPS szacuje natomiast, że dzięki wprowadzeniu zwolnienia od podatku z dochodów kapitałowych, IKE może otworzyć

w początkowym okresie od 1,7 mln do 3,5 mln osób. Do celów oceny finansowych skutków regulacji projektodawca szacuje, że IKE założą, korzystając z proponowanej w ustawie zachęty podatkowej ok. 90% podatników należących do III grupy podatkowej i ok. 70% podatników z II grupy podatkowej. Wiele instytucji finansowych proponuje już dziś stosunkowo tanie produkty inwestycyjne, dostępne także dla osób o niskich i średnich dochodach. Wprowadzenie zachęt podatkowych będzie swoistym impulsem do rozpoczęcia oszczędzania na starość również i dla osób z I grupy podatkowej. Osoby znajdujące się właśnie w tej grupie podatkowej będą wpłacać na IKE głównie tzw. „nowe oszczędności”. Nie ma bowiem co do tego wątpliwości, że w pierwszych latach funkcjonowania IKE, oszczędzający będą przenosić swoje oszczędności z innych lokat. Trzeba jednak pamiętać, że bez zastosowania zwolnienia podatkowego, oszczędności te mogłyby zostać wykorzystane w trakcie trwania aktywności zawodowej na cele doraźne, konsumpcyjne, które nie uchronią oszczędzających przed realnym spadkiem ich dochodów po przejściu na emeryturę.

Wprowadzenie zwolnienia podatkowego od dochodów kapitałowych uszczupli dochody państwa o podatek z tytułu udziałów w funduszach kapitałowych oraz z tytułu dochodów osiągniętych z odpłatnego zbycia papierów wartościowych zdeponowanych w instytucjach prowadzących działalność maklerską.

Przy założeniu, że konta otworzy 1,7 mln osób, a oszczędzający wpłacą maksymalną kwotę tzn. 150% przeciętnego wynagrodzenia, do budżetu państwa nie wpłynęłyby dochody w wysokości ok. 16 mln zł. Zaś przy założeniu, że IKE otworzy 3,5 mln osób, przy tej samej wysokości wpłat podatek nie odprowadzany od dochodów kapitałowych wyniósłby ok. 26 mln zł. Wyliczenia te uwzględniają, że 100% wpłat osób znajdujących się w III grupie podatkowej stanowi przesunięcie ich dotychczasowych oszczędności. W przypadku II grupy podatkowej 50% to nowe oszczędności, zaś w I grupie podatkowej 80% zysk nominalny z inwestycji wynosi 7%.

Mało prawdopodobne jest jednak, aby wszystkie osoby przystępujące do IKE wpłacały maksymalną kwotę tj. obecnie 3285 zł. Bardziej prawdopodobny jest scenariusz zakładający, że osoby z I grupy podatkowej będą wpłacać na IKE ok. 30% przeciętnego wynagrodzenia (660 zł rocznie), osoby z II skali podatkowej 60% (1320 zł rocznie), a osoby z III grupy 150% przeciętnego wynagrodzenia (3285 zł

rocznie). W takim przypadku koszt dla budżetu państwa z tytułu utraconych dochodów z podatku od dochodów kapitałowych wyniósłby ok. 10,5 mln zł.

Powyższe szacunki zostały dokonane w oparciu o szereg założeń, które w rzeczywistości nie muszą przybrać zakładanych wielkości. W każdej jednak sytuacji należy przyjąć, że projektowane rozwiązanie nie spowoduje istotnych negatywnych skutków dla budżetu.

W przypadku, gdyby wprowadzić zachętę polegającą na odliczeniu wpłat na IKE od podatków, co proponują niektóre środowiska, wówczas koszty tej zachęty byłyby zdecydowanie wyższe, od tej wynikającej z rozwiązania przyjętego w ustawie. Mogłyby wynieść nawet 400 mln zł. Przyjęcie takiego rozwiązania oznaczałoby więc konieczność poszukiwania nowych źródeł finansowania świadczeń społecznych lub ich ograniczenia. Przy obecnym stanie finansów publicznych takie rozwiązanie jest niemożliwe do przyjęcia także z powodów społecznych. Oznaczałoby to bowiem konieczność ograniczenia wydatków adresowanych do grup o najniższych dochodach, po to aby zwiększyć przyszłe dochody emerytalne dla grup najbogatszych.

Analizując skutki budżetowe wprowadzenia IKE nie można zapomnieć o tym, że środki gromadzone na IKE będą inwestowane w obligacje skarbowe, co obniży koszty obsługi długu publicznego.

- wpływ regulacji na rynek kapitałowy

Wprowadzenie IKE objętych zwolnieniem od podatku kapitałowego przyczyni się również do rozwoju polskiego rynku finansowego. Przy założeniach uczynionych powyżej już w trakcie pierwszego roku na IKE może wpłynąć ok. 3 mld zł, czyli ok. 1/3 sumy wpłat dokonanych do otwartych funduszy emerytalnych, stanowiących część powszechnego systemu emerytalnego na grudzień 2000 r., czyli pod koniec drugiego roku ich funkcjonowania. Jeżeli dynamika wpłat na IKE utrzyma się w latach następnych, instytucje finansowe prowadzące IKE mogą stać się jednymi z najważniejszych „graczy” na rynku finansowym. Pojawienie się dodatkowego „strumienia pieniądza” wymusi również przemiany na polskim rynku kapitałowym (pojawienie się nowych segmentów i instrumentów finansowych, modernizacja i rozwój infrastruktury rynku kapitałowego).

Co więcej, wprowadzenie IKE zmieni nawyki inwestycyjne Polaków. Obecnie aż 75% oszczędności Polaków zdeponowanych jest w bankach, które gwarantują im co prawda stabilny wzrost oszczędności, lecz niższy niż ten, który mogą osiągnąć przez inwestycje na rynku kapitałowym.

Wzrost kapitału dostępnego na rynku finansowym oznacza również spadek kosztu pieniądza i zwiększenie możliwości finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych. Wszystko to w długiej perspektywie przyczyni się do wzrostu konkurencyjności polskiego rynku kapitałowego.

- wpływ regulacji na rynek pracy

Dynamizacja rozwoju rynku kapitałowego wiąże się ze zwiększeniem możliwości finansowania inwestycji. Zwiększenie możliwości finansowania inwestycji pobudzi rozwój przedsiębiorczości, a to z kolei wywoła wzrost zatrudnienia w gospodarce. Można zatem wysnuć wniosek, że IKE w dłuższej perspektywie będą miały pozytywny wpływ na rynek pracy.

- wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Brak istotnego wpływu.

- wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Brak istotnego wpływu.

-
- ¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.
- ²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176 oraz z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151.
- ³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 60, poz. 703 i Nr 62, poz. 717, z 2001 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 89, poz. 804, Nr 141, poz. 1178 i Nr 213, poz. 1803 oraz z 2003 r. Nr 84, poz. 774 i Nr 137, poz. 1302.
- ⁴⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679, Nr 240, poz. 2054 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498.
- ⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 34, poz. 209, Nr 137, poz. 926 i Nr 139, poz. 932, z 2000 r. Nr 13, poz. 169, Nr 22, poz. 270 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, z 2002 r. Nr 200, poz. 1681 oraz z 2003 r. Nr 137, poz. 1302.
- ⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 101, poz. 1090, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146 i Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679, Nr 240, poz. 2058 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302 i Nr ..., poz.
- ⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 92, poz. 1062, z 2000 r. Nr 94, poz. 1037, Nr 116, poz. 1216, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 16, poz. 166, Nr 39, poz. 459, Nr 42, poz. 475,

Nr 110, poz. 1189, Nr 125, poz. 1368 i Nr 130, poz. 1452, z 2002 r. Nr 89, poz. 804, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387 oraz z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 137, poz. 1302.

UZASADNIENIE

Wprowadzenie w 1999 r. reformy systemu emerytalnego miało zapewnić państwu zdolność do realizacji zobowiązań z systemu emerytalnego, jak również motywować pracujących do dłuższej aktywności zawodowej. Choć nie wypłacane są jeszcze świadczenia ze zreformowanego systemu ubezpieczeń społecznych, dochody emerytalne uzyskane z nowego systemu mogą okazać się niesatysfakcjonujące dla wielu ubezpieczonych, podobnie jak ma to miejsce obecnie.

Jak wskazują przeprowadzone w zeszłym roku badania przez Centrum Badania Opinii Publicznej, 97 proc. obecnych emerytów deklaruje, że podstawowym źródłem ich utrzymania są świadczenia emerytalne. W marcu 2003 r. przeciętna emerytura wyniosła 1048 zł. Jednakże ok. 60 proc. emerytów otrzymało świadczenia poniżej 1000 zł, a ponad 6 proc. świadczenia minimalne tzn. 552,36 zł. Emerytury pobierane z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego są jeszcze niższe.

Po przejściu na emeryturę zawsze następuje realny spadek dochodów w stosunku do dochodów otrzymywanych w trakcie aktywności zawodowej. Jest to zjawisko powszechne, typowe dla większości krajów świata. Świadomość występowania takiej sytuacji powinna zachęcać obecnie pracujących do ograniczania bieżącej konsumpcji i do dodatkowego oszczędzania na starość. Często jednak sama świadomość nie wystarcza do tego, aby osoby aktywne zawodowo odkładały dodatkowe środki w celu zwiększenia swoich dochodów emerytalnych. Dlatego też w wielu krajach wprowadza się zachęty podatkowe, które mają mobilizować osoby pracujące do dodatkowego oszczędzania, po to, aby spadek ich dochodów po przejściu na emeryturę był jak najmniejszy. Tego typu zachęty podatkowe istnieją m.in. w Stanach Zjednoczonych, w krajach Unii Europejskiej, a także w Szwajcarii, Islandii, Czechach, Australii i w wielu innych państwach.

Istniejąca obecnie w tzw. III filarze grupowa forma oszczędzania w postaci pracowniczych programów emerytalnych daje co prawda szansę oszczędzania na dodatkową emeryturę, ale tylko osobom zatrudnionym w zakładach pracy, w których został utworzony taki program. Ze względu na trudną sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw i skomplikowany system

rejestracji dotychczas powstało niewiele ponad 200 programów, którymi objętych jest ok. 80 000 pracowników. W tej sytuacji niezbędne staje się wprowadzenie nowego rozwiązania, które zachęci obecnie pracujących do dodatkowego, indywidualnego gromadzenia oszczędności, które pozwolą zachować osobom przechodzącym na emeryturę satysfakcjonujący dla nich poziom życia.

Ustawa o indywidualnych kontach emerytalnych stwarza realne szanse na zwiększenie oszczędności emerytalnych Polaków. Ustawa zakłada, że osoby gromadzące oszczędności na indywidualnych kontach emerytalnych będą zwolnione z podatku od dochodów kapitałowych. Taką możliwość będą miały jednak wyłącznie osoby, które wypłacą zgromadzone oszczędności dopiero po 60 roku życia bądź nabędą uprawnienia emerytalne i ukończą 55 lat oraz jednocześnie będą oszczędzać na indywidualnym koncie emerytalnym co najmniej przez pięć dowolnych lat lub gdy ponad połowa wartości wpłat na IKE zostanie dokonana nie później niż na pięć lat przed dniem złożenia wniosku o wypłatę. Wpłaty na IKE będą mogły dokonywać osoby zamieszkałe na terytorium Rzeczypospolitej Polski, które ukończyły 16 lat. Dla małoletnich oszczędzających na IKE zostało wprowadzone ograniczenie źródła dokonywania wpłat (tylko w przypadku osiągania dochodów z pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę), aby zapobiec sytuacji, w której rodzice zakładając małoletnim IKE, tym samym zwiększają pulę oszczędności, zwolnioną od podatku od dochodów kapitałowych.

Z podatku od dochodów kapitałowych będą zwolnione oszczędności gromadzone na indywidualnych kontach emerytalnych:

- a) w otwartych i specjalistycznych otwartych funduszach inwestycyjnych,
- b) w zakładach ubezpieczeń na podstawie umowy na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- c) w podmiotach prowadzących działalność maklerską na podstawie umowy o świadczenie usług brokerskich i prowadzenia rachunku papierów wartościowych oraz rachunku pieniężnego służącego do jego obsługi.

Oszczędzający będą mogli gromadzić oszczędności emerytalne wyłącznie na jednym IKE, jednakże otrzymają pełne prawo do zmiany sposobu gromadzenia oszczędności emerytalnych i do zmiany instytucji finansowej prowadzącej IKE. Będzie można również dokonywać transferu środków

zgrupowanych w pracowniczym programie emerytalnym na IKE, w przypadku zmiany przez oszczędzającego pracodawcy, jak również w przypadku likwidacji programu lub zakładu pracy.

Oszczędzający gromadzący swoje oszczędności emerytalne na IKE w funduszach inwestycyjnych i zakładach ubezpieczeń będą mieli swobodne prawo do inwestowania w różne typy funduszy oferowanych przez te instytucje finansowe. Konwersja jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych będzie zwolniona z podatku od dochodów kapitałowych jeżeli będzie dokonywana w ramach IKE.

Na instytucje finansowe zarządzające środkami zgromadzonymi na IKE nie zostają nałożone ograniczenia inwestycyjne, tak jak ma to miejsce np. w przypadku otwartych funduszy emerytalnych czy pracowniczych programów emerytalnych. Osoby gromadzące oszczędności emerytalne w podmiotach prowadzących działalność maklerską będą mogły inwestować wyłącznie w papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu, a lokaty w prawa pochodne będą mogły mieć na celu wyłącznie ograniczenie ryzyka inwestycyjnego. Oznacza to, że sami oszczędzający, dokonując wyboru sposobu gromadzenia oszczędności, decydować będą o ryzyku inwestycyjnym i potencjalnych zyskach.

Roczna wpłata na IKE nie będzie mogła przekroczyć 150% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej ogłaszanego na dany rok. Jeżeli osoba uzyskująca przeciętne wynagrodzenie wpłaci na IKE maksymalną dopuszczalną kwotę to będzie to oznaczało że, kwota wpłacona na IKE (w ramach III filara) jest wyższa niż kwota składki skierowanej w tym okresie do otwartego funduszu emerytalnego. To zaś oznacza, że środki będące w dyspozycji tej osoby po osiągnięciu wieku emerytalnego mogą zostać powiększone o kilkadziesiąt procent w stosunku do wysokości emerytury wypłaconej z powszechnego, obowiązkowego systemu ubezpieczeń społecznych.

Wpłaty na IKE przekraczające 150% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia będą musiały zostać zwrócone oszczędzającemu bądź zapisane na normalnym koncie, nieobjętym zwolnieniem podatkowym. Wszystkie IKE, jak również operacje dokonywane na tych kontach będą specjalnie oznakowane przez instytucje je prowadzące. Odrębne oznakowanie

IKE ma przede wszystkim zablokować możliwość zakładania kilku IKE przez tę samą osobę, jak również uniemożliwić dokonywania wpłat na IKE powyżej limitu określonego w ustawie.

Oznakowanie kont umożliwi urzędowi skarbowemu łatwą kontrolę prawidłowości stosowania przepisów ustawy przez instytucje prowadzące IKE i oszczędzających. Instytucje finansowe będą miały również obowiązek informowania urzędów skarbowych o założonych i likwidowanych IKE. Przesyłanie informacji o zakładanych i likwidowanych IKE zapobiegnie nadużyciom podatkowym na gruncie wprowadzanych zwolnień podatkowych. Informacje będą przesyłane do urzędów skarbowych w formie elektronicznej, dzięki czemu system ten będzie również mało kłopotliwy dla samych instytucji finansowych. Informacje przesyłane do urzędów skarbowych będą zawierać wyłącznie informacje umożliwiające wykrycie przypadków posiadania więcej niż jednego IKE przez oszczędzającego w zakresie wykraczającym poza dopuszczony ustawą.

Osoby, które będą gromadzić oszczędności na więcej niż jednym IKE zapłacą wyższy, bo 75% ryczałtowy podatek od dochodów kapitałowych. Co prawda, powyższe rozwiązanie nakłada na instytucje finansowe obowiązek przesyłania szczegółowych informacji o IKE do urzędów skarbowych w wersji papierowej, jednakże obecnie należy to rozwiązanie uznać za optymalne. W przyszłości, gdy między płatnikami a urzędami skarbowymi będzie istniała możliwość wymiany danych drogą elektroniczną, rozwiązania przyjęte w ustawie zostaną zmienione. Do momentu wdrożenia elektronicznego systemu przesyłania informacji do urzędów skarbowych, przyjęcie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy jest jedyną gwarancją szczelności podatkowej i możliwości rozpoczęcia funkcjonowania IKE.

Po osiągnięciu 60 roku życia lub nabyciu uprawnień emerytalnych i ukończeniu 55 lat oraz spełnieniu pozostałych warunków dotyczących wymaganego okresu gromadzenia oszczędności, oszczędzający będą mogli swobodnie decydować o przeznaczeniu zgromadzonych oszczędności. Wprowadzenie minimalnego okresu dokonywania wpłat na IKE ma zmobilizować oszczędzających do długookresowego gromadzenia oszczędności. Tylko bowiem długookresowe gromadzenie oszczędności gwarantuje oszczędzającym odłożenie środków pozwalających im na realne

uzupełnienie ich dochodów emerytalnych. Niewprowadzenie minimalnego okresu dokonywania wpłat na IKE, stałoby się również polem do manipulacji ze strony osób, których celem nie będzie gromadzenie oszczędności na starość, a zwykła ucieczka od podatku od dochodów kapitałowych.

Rozumiejąc jednak, że dla osób zbliżających się do wieku emerytalnego, wymogi dotyczące okresów dokonywania wpłat na IKE mogą być zbyt rygorystyczne, wprowadzono dla tych osób, tzn. urodzonych do 1948 r. łagodniejsze warunki dokonania wypłaty środków zgromadzonych na IKE. Osoby urodzone do końca grudnia 1945 r. będą mogły dokonać wypłaty, jeżeli będą gromadzić oszczędności na IKE w co najmniej trzech dowolnych latach lub gdy ponad połowa wartości wpłat na IKE zostanie dokonana nie później niż trzy lata przed dniem złożenia wniosku o wypłatę. W przypadku osób urodzonych między 1 stycznia 1946 r. a 31 grudnia 1948 r. minimalny okres gromadzenia oszczędności wynosić będzie 4 lata.

Oszczędzający będą mogli wcześniej wycofać w całości zgromadzone oszczędności, jednakże będzie to wiązało się z zapłaceniem podatku od dochodów kapitałowych. Osoby, które wcześniej przetransferowały na IKE środki z pracowniczego programu emerytalnego będą musiały również odprowadzić na swoje konto ubezpieczeniowe w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych 30% składek wpłaconych przez pracodawcę do programu.

Nie będzie można natomiast wycofać części zgromadzonych oszczędności na IKE. Przyjęcie takiego rozwiązania zachęcałoby bowiem oszczędzających do finansowania bieżącej konsumpcji ze środków, które mają zbilansować realny spadek ich dochodów w momencie przejścia na emeryturę.

Ustawa nie reguluje wprost kwestii związanych z opodatkowaniem dochodów kapitałowych oszczędności zgromadzonych na IKE, gdyż te zagadnienia są objęte ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych. W ustawie znajdują się jednakże przepisy zwalniające od podatku od dochodów kapitałowych dla oszczędzających gromadzących oszczędności na IKE zgodnie z projektem ustawy przyjętym przez Radę Ministrów i przekazanym do Sejmu RP w dniu 8 sierpnia 2003 r.

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje zasad gromadzenia indywidualnych oszczędności emerytalnych.

Konsultacje społeczne

W ramach konsultacji społecznych projekt ustawy był konsultowany z licznymi partnerami społecznymi (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Business Centre Club, NSZZ „Solidarność”, Forum Związków Zawodowych, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych, Polska Izba Ubezpieczeń, Stowarzyszenie Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych).

W tej sprawie dnia 2, 15, 23 i 28 lipca br. odbyły się posiedzenia Zespołu Problemowego Komisji Trójstronnej ds. Ubezpieczeń Społecznych. Po przedstawieniu uwag partnerów społecznych w projekcie ustawy zrezygnowano z konieczności uzyskiwania przez zakłady ubezpieczeń zgody organu nadzoru na prowadzenie działalności w zakresie IKE i w konsekwencji również, z zapisów o możliwości cofnięcia takiej zgody, jak również konieczności rejestrowania ogólnych warunków umów IKE. Na wniosek OPZZ został również skrócony termin dokonania wypłaty środków zgromadzonych na IKE z 30 dni do 14 dni. Dopuszczono także możliwość dokonania wypłaty środków zgromadzonych na IKE przed ukończeniem 60 roku życia osobom, które nabyły uprawnienia emerytalne. Postulat ten został wniesiony przez OPZZ oraz FZZ. Projekt zyskał poparcie sześciu organizacji wchodzących w skład Komisji Trójstronnej a mianowicie: Forum Związków Zawodowych, NSZZ "Solidarność", Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Konfederacji Pracodawców Polskich, Związku Rzemiosła Polskiego i Business Centre Club. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych do dnia przekazania projektu pod obrady Rady Ministrów nie zaakceptowała postanowień projektu. Głównym przedmiotem kontrowersji są zapisy dotyczące konstrukcji produktu ubezpieczeniowego oraz formy zachęt podatkowych. Ponadto Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych złożyła również wniosek o umożliwienie transferu środków zgromadzonych w ramach dotychczasowych planów systematycznego oszczędzania na IKE. Nie można jednak przyjąć takiego rozwiązania, gdyż spowodowałoby to znaczny uszczerbek w dochodach budżetowych państwa. Same aktywa ubezpieczeń na życie wynoszą ok. 33 mld zł. W 2001 r. przychody ze składek z ubezpieczeń na życie stanowiły

1,28% PKB, a roczny przypis składki na ubezpieczenia na życie z funduszem inwestycyjnym od trzech lat wynosi ok. 3 mld zł. Ponadto aktywa otwartych funduszach inwestycyjnych wynoszą ok. 30 mld zł, w tym ok. 580 mln zł według szacunków Stowarzyszenia Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych stanowią aktywa planów systematycznego oszczędzania w funduszach inwestycyjnych.

Ocena Skutków Regulacji (OSR):

- wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego

Z badań Centrum Badania Opinii Publicznej wynika, że niemal połowa (45%) osób aktywnych zawodowo (z wyłączeniem rolników indywidualnych) wyraża gotowość udziału w III filarze ubezpieczenia emerytalnego. MGPIPS szacuje natomiast, że dzięki wprowadzeniu zwolnienia od podatku z dochodów kapitałowych, IKE może otworzyć w początkowym okresie od 1,7 mln do 3,5 mln osób. Do celów oceny finansowych skutków regulacji projektodawca szacuje, że IKE założą, korzystając z proponowanej w ustawie zachęty podatkowej ok. 90% podatników należących do III grupy podatkowej i ok. 70% podatników z II grupy podatkowej. Wiele instytucji finansowych proponuje już dziś stosunkowo tanie produkty inwestycyjne, dostępne także dla osób o niskich i średnich dochodach. Wprowadzenie zachęt podatkowych będzie swoistym impulsem do rozpoczęcia oszczędzania na starość również i dla osób z I grupy podatkowej. Osoby znajdujące się właśnie w tej grupie podatkowej będą wpłacać na IKE głównie tzw. „nowe oszczędności”. Nie ma bowiem co do tego wątpliwości, że w pierwszych latach funkcjonowania IKE, oszczędzający będą przenosić swoje oszczędności z innych lokat. Trzeba jednak pamiętać, że bez zastosowania zwolnienia podatkowego, oszczędności te mogłyby zostać wykorzystane w trakcie trwania aktywności zawodowej na cele doraźne, konsumpcyjne, które nie uchronią oszczędzających przed realnym spadkiem ich dochodów po przejściu na emeryturę.

Wprowadzenie zwolnienia podatkowego od dochodów kapitałowych uszczupli dochody państwa o podatek z tytułu udziałów w funduszach kapitałowych oraz z tytułu dochodów osiągniętych z odpłatnego zbycia

papierów wartościowych zdeponowanych w instytucjach prowadzących działalność maklerską.

Przy założeniu, że konta otworzy 1,7 mln osób, a oszczędzający wpłacą maksymalną kwotę tzn. 150% przeciętnego wynagrodzenia, do budżetu państwa nie wpłynęłyby dochody w wysokości ok. 16 mln zł. Zaś przy założeniu, że IKE otworzy 3,5 mln osób, przy tej samej wysokości wpłat podatek nie odprowadzany od dochodów kapitałowych wyniósłby ok. 26 mln zł. Wyliczenia te uwzględniają, że 100% wpłat osób znajdujących się w III grupie podatkowej stanowi przesunięcie ich dotychczasowych oszczędności. W przypadku II grupy podatkowej 50% to nowe oszczędności, zaś w I grupie podatkowej 80% zysk nominalny z inwestycji wynosi 7%.

Mało prawdopodobne jest jednak, aby wszystkie osoby przystępujące do IKE wpłacały maksymalną kwotę tj. obecnie 3285 zł. Bardziej prawdopodobny jest scenariusz zakładający, że osoby z I grupy podatkowej będą wpłacać na IKE ok. 30% przeciętnego wynagrodzenia (660 zł rocznie), osoby z II skali podatkowej 60% (1320 zł rocznie), a osoby z III grupy 150% przeciętnego wynagrodzenia (3285 zł rocznie). W takim przypadku koszt dla budżetu państwa z tytułu utraconych dochodów z podatku od dochodów kapitałowych wyniósłby ok. 10,5 mln zł.

Powyższe szacunki zostały dokonane w oparciu o szereg założeń, które w rzeczywistości nie muszą przybrać zakładanych wielkości. W każdej jednak sytuacji należy przyjąć, że projektowane rozwiązanie nie spowoduje istotnych negatywnych skutków dla budżetu.

W przypadku, gdyby wprowadzić zachętę polegającą na odliczeniu wpłat na IKE od podatków, co proponują niektóre środowiska, wówczas koszty tej zachęty byłyby zdecydowanie wyższe, od tej wynikającej z rozwiązania przyjętego w ustawie. Mogłyby wynieść nawet 400 mln zł. Przyjęcie takiego rozwiązania oznaczałoby więc konieczność poszukiwania nowych źródeł finansowania świadczeń społecznych lub ich ograniczenia. Przy obecnym stanie finansów publicznych takie rozwiązanie jest niemożliwe do przyjęcia także z powodów społecznych. Oznaczałoby to bowiem konieczność ograniczenia wydatków adresowanych do grup o najniższych dochodach, po to aby zwiększyć przyszłe dochody emerytalne dla grup najbogatszych.

Analizując skutki budżetowe wprowadzenia IKE nie można zapomnieć o tym, że środki gromadzone na IKE będą inwestowane w obligacje skarbowe, co obniży koszty obsługi długu publicznego.

- wpływ regulacji na rynek kapitałowy

Wprowadzenie IKE objętych zwolnieniem od podatku kapitałowego przyczyni się również do rozwoju polskiego rynku finansowego. Przy założeniach uczynionych powyżej już w trakcie pierwszego roku na IKE może wpłynąć ok. 3 mld zł, czyli ok. 1/3 sumy wpłat dokonanych do otwartych funduszy emerytalnych, stanowiących część powszechnego systemu emerytalnego na grudzień 2000 r., czyli pod koniec drugiego roku ich funkcjonowania. Jeżeli dynamika wpłat na IKE utrzyma się w latach następnych, instytucje finansowe prowadzące IKE mogą stać się jednymi z najważniejszych „graczy” na rynku finansowym. Pojawienie się dodatkowego „strumienia pieniądza” wymusi również przemiany na polskim rynku kapitałowym (pojawienie się nowych segmentów i instrumentów finansowych, modernizacja i rozwój infrastruktury rynku kapitałowego).

Co więcej, wprowadzenie IKE zmieni nawyki inwestycyjne Polaków. Obecnie aż 75% oszczędności Polaków zdeponowanych jest w bankach, które gwarantują im co prawda stabilny wzrost oszczędności, lecz niższy niż ten, który mogą osiągnąć przez inwestycje na rynku kapitałowym.

Wzrost kapitału dostępnego na rynku finansowym oznacza również spadek kosztu pieniądza i zwiększenie możliwości finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych. Wszystko to w długiej perspektywie przyczyni się do wzrostu konkurencyjności polskiego rynku kapitałowego.

- wpływ regulacji na rynek pracy

Dynamizacja rozwoju rynku kapitałowego wiąże się ze zwiększeniem możliwości finansowania inwestycji. Zwiększenie możliwości finansowania inwestycji pobudzi rozwój przedsiębiorczości, a to z kolei wywoła wzrost zatrudnienia w gospodarce. Można zatem wysnuć wniosek, że IKE w dłuższej perspektywie będą miały pozytywny wpływ na rynek pracy.

- wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Brak istotnego wpływu.

- wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Brak istotnego wpływu.



URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
MINISTER

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DH 2685/2003/DPE-ot

Warszawa, 18. 08. 2003 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (DZ. U. Nr 106 poz. 49), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-124-03), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Przedmiot projektu ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej. Należy jednak zwrócić uwagę na postanowienia art. 3 ust. 1 omawianego projektu. Powyższy przepis przewiduje, iż prawo do wpłat na indywidualne konto emerytalne przysługuje osobie fizycznej mającej miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W świetle orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie *Komisja przeciw Niemcy* (sprawa nr 205/84, 1986 ECR 3755), oraz *Schumacker* (sprawa nr 279/93, 1995 ECR I-225), przepisy Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, w szczególności art. 39 par. 2, wymagają usunięcia nie tylko dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, ale także usunięcia wszelkich ograniczeń podstawowych swobód traktatowych, które oparte są na stwierdzeniu, że dany podmiot ma dostęp do pewnych uprawnień pod warunkiem posiadania siedziby lub miejsca zamieszkania w państwie członkowskim, na terytorium którego oferuje swoje usługi bądź podejmuje

SEKRETARZ RADY MINISTRÓW
2003-08-20

zatrudnienie. Zgodnie z art. 5 projektu ustawy o pracowniczych programach emerytalnych prawo do uczestnictwa w programie (a tym samym prawo do dokonywania wpłat na indywidualne konto emerytalne) przysługuje pracownikowi, który jest zatrudniony u danego pracodawcy, nie krócej niż 3 miesiące. Z powyższego przepisu wynika domniemanie, iż potencjalny pracownik z Państwa Członkowskiego będzie posiadał miejsce zamieszkania na terytorium RP. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż wymóg zamieszkania z art. 3 ust. 1 opisywanego projektu należy traktować jako kryterium wspomagające a nie jako barierę w swobodnym przepływie osób.

II. W konkluzji stwierdzam, że przedłożony projekt ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU

Jarosław Pietras

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Krzysztof Pater
Podsekretarz Stanu
Minister Gospodarki,
Pracy i Polityki Społecznej

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW**

z dnia

w sprawie wzoru informacji o środkach zgromadzonych przez oszczędzającego na indywidualnym koncie emerytalnym i trybu jej przekazywania przez instytucje finansowe prowadzące indywidualne konta emerytalne

Na podstawie art. 18 ust. 5 ustawy z dnia (...) 2003 r. o indywidualnych kontach emerytalnych (Dz. U. Nr ...poz.....) zarządza się, co następuje:

- §1. Określa się wzór informacji, zawierającej dane dotyczące wielkości oraz rodzaju operacji dotyczących środków zgromadzonych przez oszczędzającego na indywidualnym koncie emerytalnym, stanowiący załącznik do rozporządzenia.
- §2. Informację sporządza się w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla instytucji finansowej dokonującej wypłaty transferowej, dla instytucji finansowej przyjmującej wypłatę transferową oraz dla oszczędzającego.
- §3. Za sporządzenie informacji i jej właściwe przekazanie odpowiedzialna jest każda kolejna instytucja finansowa prowadząca indywidualne konto oszczędzającego.
- §4. Prawdziwość i wiarygodność danych zawartych w informacji potwierdza się przez zamieszczenie w informacji danych personalnych i podpisu osoby odpowiedzialnej za przygotowanie informacji oraz podpisów i pieczętek osób uprawnionych, zgodnie z obowiązującymi przepisami do reprezentowania jednostki.
- §5. Informacja przekazywana jest do kolejnej instytucji finansowej w postaci poleconej przesyłki listowej w terminie 14 dni od daty złożenia dyspozycji przez oszczędzającego na indywidualnym koncie emerytalnym.
- §6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2004 r.

w porozumieniu

Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Minister Finansów

Uzasadnienie

Rozporządzenie realizuje delegację zawartą w art. 18 ust. 5 ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych, zobowiązującą Ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z Ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego do określenia

wzoru informacji o środkach zgromadzonych przez oszczędzających na indywidualnych kontach emerytalnych oraz terminu i trybu przekazywania tych informacji przez instytucje finansowe.

Rozporządzenie określa informację, która ma umożliwić identyfikację oszczędzających na indywidualnym koncie emerytalnym, zapewnić dokumentację przepływu środków gromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym oraz, poprzez przekazanie kolejnej instytucji finansowej danych, wymienionych w art. 18 ust. 2 ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych, dostarczyć wiedzy kolejnym instytucjom finansowym np. o sumie wpłat możliwej do przyjęcia na IKE w danym roku kalendarzowym, o okresie gromadzenia oszczędności na IKE, co z kolei powoduje, że instytucja finansowa będzie miała informacje niezbędne do oceny, czy zostały spełnione warunki do wypłaty bądź zwrotu i naliczenia i pobrania należnego podatku .

Jest to szczególnie istotne ze względu na fakt, że gromadzenie oszczędności na indywidualnym koncie emerytalnym jest przedsięwzięciem o charakterze długofalowym i w pewnych wypadkach, takich jak wypłata lub zwrot środków, rodzą określone skutki podatkowe. Stąd też, konieczne jest gromadzenie przez kolejne instytucje finansowe prowadzące IKE informacji, których wzór stanowi załącznik do rozporządzenia.

Zakres i tryb udostępniania zgromadzonych danych, umożliwia instytucjom finansowym pełny i sprawny dostęp do informacji dotyczących zarówno wielkości środków zgromadzonych na IKE przez oszczędzającego, jak i okresu gromadzenia oszczędności.

Wzór informacji o środkach zgromadzonych przez oszczędzającego na indywidualnym koncie emerytalnym

Oznaczenie IKE oszczędzającego		
Dane identyfikujące oszczędzającego		
Pierwsze imię		
Nazwisko		
Data urodzenia		
Adres zamieszkania		
Numer PESEL lub numer paszportu oszczędzającego ¹		
Numer NIP oszczędzającego		
Data pierwszej wpłaty lub data przyjęcia pierwszej wypłaty transferowej		
Suma wpłat w ciągu każdego roku kalendarzowego		
Lata	suma wpłat w danym roku kalendarzowym	Nazwa instytucji finansowej przyjmującej wpłatę
Wysokość przyjętych wypłat transferowych		
Data przyjęcia wypłaty transferowej	Nazwa instytucji finansowej dokonującej wypłaty transferowej	Wysokość przyjętej wypłaty transferowej, rodzaj i ilość papierów wartościowych ²
Wysokość wypłat transferowych dokonanych przez instytucję finansową		
Data dokonania wypłaty transferowej	Nazwa instytucji finansowej, do której dokonywana jest wypłata transferowa	Wysokość dokonanej wypłaty transferowej, rodzaj i ilość papierów wartościowych ²
Suma wpłaconych składek podstawowych³		
Data sporządzenia informacji oraz dane osoby odpowiedzialnej za jej przygotowanie		
Data sporządzenia informacji		
Imię i nazwisko oraz podpis osoby odpowiedzialnej za przygotowanie informacji		
Podpisy i pieczętki osób uprawnionych zgodnie z obowiązującymi przepisami do reprezentowania jednostki		

¹ numer PESEL wpisuje się, gdy oszczędzający jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, a w przeciwnym przypadku wpisuje się numer paszportu.

² w przypadku transferu papierów wartościowych wpisuje się również rodzaj i ilość tych papierów.

³ wypełnia się w przypadku, gdy na indywidualne konto emerytalne przyjęto wypłatę transferową z pracowniczego programu emerytalnego